

ДЗЯРЖАЎНЫЯ СІМВАЛЫ БЕЛАРУСІ

Бурштын К. В.

Навуковы кіраўнік Савік С. А., кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт,

г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Анатацыя. У артыкуле распавядаецца пра дзяржаўныя сімвалы Беларусі.

Ключавыя словы: дзяржаўны гімн, герб, сцяг, дзяржаўныя сімвалы.

Дзяржаўны сцяг і герб з'яўляюцца агульнапрынятымі атрыбутамі дзяржаўнасці, шырока выкарыстоўваюцца як у паўсядзённым грамадзянскім жыцці грамадства, так і ў дыпламатычных і іншых адносінах паміж дзяржавамі.

Дзяржаўны герб і сцяг нашай краіны ўвасабляюць яе грамадскі і палітычны лад. Дзяржаўныя сімвалы Беларусі адлюстроўваюць таксама асноватворную ідэю роўнасці ўсіх грамадзян Рэспублікі Беларусь незалежна ад сацыяльнай, нацыянальнай або рэлігійнай прыналежнасці. Адна з асноўных рыс беларускага народа – павага да продкаў, вернасці традыцыям. Гэта належным чынам адбілася і ў нашых дзяржаўных сімвалах. Па выніках рэфэрэндуму Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь 7 чэрвеня 1995 г. падпісаў два ўказы: № 213 «Аб зацвярджэнні эталона Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь і Палажэння аб Дзяржаўным гербе Рэспублікі Беларусь» і № 214 – «Аб зацвярджэнні Палажэння аб Дзяржаўным флагу Рэспублікі Беларусь». Так наша краіна набыла свае дзейныя Дзяржаўны герб і Дзяржаўны сцяг, якія разам з Дзяржаўным гімнам з'яўляюцца асноўнымі атрыбутамі дзяржаўнасці, сімваламі суверэнітэту Рэспублікі Беларусь [1, с. 67–69].

Дзяржаўны флаг змяшчае істотна важныя звесткі аб нашай краіне. Дзяржаўны сцяг – гэта гісторыя і сённяшні дзень народа. Ва ўсе часы людзі шанавалі сцяг дзяржавы, беражліва захоўвалі, верылі ў яго славу, прысягалі на вернасць. Наш сцяг, якое складаецца з двух гарызантальна размешчаных каляровых палос: верхняй – чырвонага колеру і ніжняй – зялёнага колеру. Каля дрэўка вертыкальна размешчаны беларускі нацыянальны арнамент чырвонага колеру на белым полі.

Чырвоны колер – са старажытных часоў служыць знакам Сонца, сімвалізуе крэўныя сувязі, братэрства, барацьбу за правае справу. Ён азначае высокае прызначэнне ў лёсе і перамогу [2, с. 123–125].

Зялёны колер – колер Прыроды. Гэта колер ураджайных палёў, дагледжаных працавітымі рукамі хлебарабаў, лугоў і лясоў, якія здаўна займалі асноўную тэрыторыю нашай краіны. Зялёны колер – колер дабра, росты, развіцці, дабрабыту і міры.

Лясы і балоты былі і застаюцца характэрнай рысай беларускага краявіду, гэтак жа, як і засеяныя палі. Нашы продкі-язычнікі абагаўлялі навакольнае прыроду, існаваў развіты культ дубовых і бярозавых гаяў, узгоркаў, камянёў. Пакланенне сілам прыроды і яе вобразам захавалася нават пасля прыняцця хрысціянства. Такім чынам, зялёны колер – колер святых гаяў і дуброў, балот і палёў, цалкам натуральны ў якасці аднаго з нацыянальных кветак беларускага народа. Зеленына заўсёды сімвалізавала трыумф жыцця, вясновае абуджэнне прыроды пасля доўгага зімовага сну.

Белы колер – гэта, перш за ўсё колер свабоды. Нездарма назва нашай краіны – Беларусь – звязана з нязгаснай воляй народа да свабоды. Белы колер – гэта колер маральнай чысціні і мудрасці. І гэтыя якасці павінны свята захоўваць у сваёй душы грамадзяне беларускай зямлі. Разам з тым белы колер – гэта колер маральнай чысціні і мудрасці. І гэтыя якасці павінны свята захоўваць у сваёй душы грамадзяне беларускай зямлі.

На белы колер накладзены беларускі нацыянальны арнамент напоўнены высокім сэнсам. Беларускі арнамент сімвалізуе старажытную культуру народа, духоўнае багацце, адзінства. Па сваім паходжанні гэта сімвалічны малюнак, графічны спосаб загалова вышэйшых боскіх сіл [3, с. 246–247]. Дзяржаўны герб Рэспублікі Беларусь з'яўляецца сімвалам дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. У ім адлюстраваны асноўныя нацыянальныя духоўныя каштоўнасці беларусаў: грамадзянскае адзінства, праца, імкненне да ўдасканалення сваёй асобы і ўсяго грамадства, міралюбнасць і адначасова гатоўнасць пастаяць за сваю свабоду і суверэннасць. Дзяржаўны герб Беларусі ўяўляе сабой сярэбранае поле, у якім размешчаны зялёны контур дзяржаўнай граніцы Рэспублікі Беларусь, накладзены на залатыя промні ўзыходзячага над зямным шарам сонца. Вышэй контуру змешчана пяціканцовая чырвоная зорка. Поле апраўлена вянком з залатых жытніх каласоў, пераплеценых справа кветкамі канюшыны, злева кветкамі лёну. Вянок тройчы перавіты з кожнага боку чырвона-зялёнай стужкай, на якой унізе змешчаны надпіс золатам «Рэспубліка Беларусь». Выявы зямлі і сонца адлюстроўваюць старажытныя традыцыі нашага народа. Пяціканцовая Чырвоная зорка – сімвал чалавека і чалавецтва, знак мужнасці і высокіх намераў. Пяць прамянёў сімвалізуюць гуманізм і адначасова абарону, абарону нашай Айчыны. Вянок са саспелых жытніх каласоў спрадвеку выкарыстоўваўся народамі як узнагарода пераможцу і ўвасабляў перамогу. Жыта – знак сілы прыроды, урадлівай зямлі, ласкавага сонца і чалавечай працы. Канюшына – сімвал сувязі са стваральным светам жывёл, для якіх канюшына – лепшы корм. Лён – сімвал пераўтварэння моцы працы, знак дабра і дастатку. Сонца – крыніца жыцця. Зямны шар – гэта знак таго, што Беларусь, з'яўляючыся часткай цывілізацыі. Зямля ў промнях сонца – вера ў вечнасць жыцця. Яднанне Зямлі і Сонца – галоўны знак жыцця [3, с. 312–315].

24 верасня 1955 года Прэзідыум Вярхоўнай Рады БССР зацвердзіў тэкст і музыку Дзяржаўнага гімна Беларускай рэспублікі. У першым конкурсе

на словы для гімна БССР прынялі ўдзел амаль усе вядомыя паэты, сярод якіх былі Кандрат Крапіва і Петрусь Броўка. Пераможцам быў прызнаны тэкст беларускага паэта Міхаіла Клімковіча – «Мы, беларусы». Аўтарам музыкі гімна БССР стаў Сакалоўскі Нестар Фёдаравіч – кампазітар, хормайстар, фалькларыст, арганізатар Ансамбля беларускай песні і танца.

Новая рэдакцыя гімна была прынята ў 2002 годзе. У Беларусі быў аб'яўлены конкурс на лепшую музыку і словы гімна. Музыкі лепш, чым музыка для Гімна БССР, якую напісаў Нестар Фёдаравіч Сакалоўскі, не было прадстаўлена. Музыка сімвалізуе пераемнасць гістарычных традыцый беларускага народа. Аўтарам тэксту гімна стаў паэт лірык Уладзімір Іванавіч Карызна. У гімне былі скарыстаны фрагменты ранейшага тэксту, напісанага паэтам Міхаілам Клімковічам. У ім адлюстраваны новыя палітычныя, эканамічныя і сацыяльныя ўмовы развіцця Рэспублікі Беларусь як суверэннай, міралюбівай краіны, якія падкрэсліваюць патрыятызм і працавітасць грамадзян, сяброўскія адносіны паміж прадстаўнікамі ўсіх нацыянальнасцей у нашай краіне [2, с. 115–118].

Такім чынам, Дзяржаўныя сімвалы Рэспублікі Беларусь прайшлі доўгі шлях станаўлення, развіцця і зацвярджэння. У іх беражліва захаваны рысы, якія адлюстроўваюць мірныя, стваральныя мэты беларускага народа і дзяржавы. Мы добра ведаем сваю гісторыю, але нашы намеры скіраваныя не ў мінулае, а ў будучыню. Герб, сцяг і гімн Рэспублікі Беларусь – сімвалы жыццёўстойлівасці, працавітасці і надзей на шчаслівую будучыню.

Літаратура

1. Доўнар-Запольскі, М. В. Гістарычныя лёсы Верхняга Падняпроўя і Беларусі і культурныя іх поспехі / М. В. Доўнар-Запольскі, Д. З. Шэндрок. – Спб. : Выд. А. Ф. Дзэўрыена, 1905. – С. 55–227.

2. Нацыянальны склад насельніцтва Рэспублікі Беларусь і перапісу насельніцтва Рэспублікі Беларусь 1999 года / Статыстычны зборнік. – Т. 1. – Мінск : Міністэрства статыстыкі і аналізу Рэспублікі Беларусь, 2001. – С. 112–176.

3. Эканамічная гісторыя Беларусі : вучэб. дапаможнік: / В. І. Галубовіч [і інш.]; пад рэд. праф. В. І. Галубовіча. – Мінск : Экаперспектыва, 1999. – С. 234–356.